

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредиштво у Београду „Краљ-Миланова“ ул. бр. 16, а у унутрашњости код овлашћених скуљача или на пошти. Цена је листу: чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 дин. Гостионичарима и механџијама из унутрашњости годишње 12, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 6, полугодишње 4 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих команданата, полицијске односно пограничне жандармерије. Надештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство годишње 24, полугодишње, 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Писма само плаћена примају се. Рукописи не враћају се. Огласи по погодби.

ЛИСТ УРЕЂУЈЕ ОДБОР

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК Н. ДИМИТРИЈЕВИЋ

ТАСИНА ПИСМА.

БЕЧКА ПОЛИЦИЈА.

38.

Не желећи да будем досадан, похитаћу, да завршим ова моја писма.... Нарочито сам избегавао, да ређам саме прописе и параграфе из закона и уредаба. То има штампано, па се може добавити и читати. Намера ми је била, да наше полицајце више упознам са *арактиком*, како они на Западу раде, са оним, дакле, што нема у књигама, и што се на другом месту не може наћи да прочита.

Старајући се, да се не покажем недостојан указаног ми поверења и пажње, са којом су ми у бечкој полицији на сусрет излазили* — ја сам у овим писмима нарочито обележио оне установе, које, ми: или никако немамо, или су у нас погрешно, неумешно, изведене.

Него, пре него завршим, хоћу да поменем још неколико ствари... Сетио сам се, на прилику, наших *школованих чиновника*. У нас се још чита само, док је ђак у школи. Чим добије сведочбу, потрчи за службу, и више књигу не види. Не треба крити истину: да у Србији имамо пуно и пуно судија, адвоката, полицијских чиновника, који, осем законика, никаквих других књига у руке не узимљу. Они немају не само никаквих библиотека, него ни најпотребнијих правничких књига... Ваљда десет година велика школа фабрицира нам само правнике — и опет стручни листови: *Порота, Бранич, Правник*, гасе се један за другим. . . . .

И ако имају богату правничку литературу, у Бечу су увели и нарочиту *школу за чиновнике*, који врше послове кривичних истраживања, који се спремају да буду истражне судије, државни тужиоци, и т. д. У том курсу, који траје пет месеци, чиновници се упознају са свима особинама истражничким, његовим дужностима, приликама и т. д. Ту се изучава: криминална психологија; после, како се врше претреси лица и станова, обележавање места и догађаја; како треба поступати у кривичним догађајима са вештацима: хемичарима, микроскопима, физичарима, графолозима и т. д.; упознају се са фотографијом и антропометријом; свима особинама злочинаца, њиховим језиком, обичајима, симулацијама и т. д. Ту се чиновници обучавају: да умеју цртати, скицирати, крокирати, бар главније основе, да у даним приликама могу оцртати место злочина и т. д... Даље изучавају судску медицину, оружје и оруђа, којима се могу вршити злочини; испитивање трагова крви, стопа и т. д.; особине крађа и кацина, на који се врше; све врсте и начини превара; фалсификовање новаца, папира, докумената; проучавање пожара и свију запаљивих експлозивних материја; о отрову, његову дејству, познавању свију врста; о несрећама на железници, на опасним грађевинама, првој помоћи и т. д... — Поред овога теоријскога изучавања, даје им се да

* Нека ми је дозвољено на овоме месту нарочито са хвалом поменути господу: дворскога саветника Ритера Вајсенштама, саветнике: Штелинга и Брајтенфелда, царске саветнике: Франкла и Вахлера; чланове полиције: Шандоровића, Стукарта, Сојку, Јурка, Бишовског, Шилда, Михлера, барона Горупа... Неки су од њих и помрли — али их се ја и данас са леним успоменама сећам...

виде: како се то ради и у пракци. Ради тога имају читаве збирке, у којима се налазе ствари из судске медицине, микроскопски препарати, разни отрови и отровне биљке, оруђа којима су вршена убијства и телесне повреде, обележје стопа и трагова, све то на дрвету, камењу и т. д. маркиране карте и хартије, ухваћене код оних, који лажно играју и варају, лажне новце и банкноте, чекове, документе и т. д. лажне печате, отиске, оруђа са којима су вршена објана, отварања каса, врата; распрскавајуће материје, бомбе; па онда: слике злочинаца, поређане по категорији: убице, допови, фалсификатори, кесароши, и т. д.; шифре злочинаца; фотографије предмета, положаја на самом месту злочина; писма злочинаца, њихове говоре, договоре у разним извршеним злочинима и т. д.

39.

Поред оваке спреме, када се још придружи и *енергична воља*, истражнику мора бити — успеха. Једном приликом гледао сам случај са некаквим радником. Звао се, мислим, *Целхел*... Учинио беше неко разбојништво. Када су га ухватили у квартиру, нешто је признао, али се је била појавила сумња, да ће бити још једно злочинство учињено. Сутра дан, пошто је кривац ухапшен, позове ме шеф одсека сигурности г. *Брајтенфелд*, познати бечки криминалиста, да идем са њим у апсане (*Gefangenhause*), те да тамо и он злочинца саслуша. У Бечу су полицијски затвори засебно здање, и доста је далеко од саме централе. Када смо тамо, у пратњи шефа бироа и агената, стигли, изведу нам кривца. Не беше му више од тридесет година, прилично крјљав човеуљак, натмуренога лица, али већ по изгледу — велики злочинац... Брајтенфелд отпоче испитивање; агенти казиваху све шта знају о кривцу; причаху читаве историје: како су га већ од неколико месеци непрестанце пратили, казиваху све шта су сумњиво приметили, ређаху све станове и све сумњиве особине кривчеве и т. д. Злочинац непрестано одрицаше. Брајтенфелд убеђиваше, доказиваше, моралисаше. Пуна три сахата трајало је то, зној га спададе — докле злочинац најпосле тешко уздахну и — признаде све. У очима Брајтенфелдовим сину радост — успео је. За тим нареди, те изведоше пред-а-ме још једно десет околних злочинаца. Сваком је прочитао по једну моралну придику, а у исто време казао им и строгу опомену, да све морају признати, и да се истина мора показати.

40.

Када поменух апсане, онда да испричам, како се у Бечу извршује *смртна казна*, јер ће то, на сваки начин, интересовати наше полицајце. Смртна се казна извршује у дворишту судском, одмах до судских апсана. Као што је познато у целој Аустро-Угарској, па и у окупираним крајевима, Босни и Херцеговини, осуда на смрт извршује се на *вешалима*. За тај посао установљен је ред *целата*. Има један главни, старешина — *Scharfrichter*, и још четири помоћника. За време мога бављења у бечкој полицији, целат је био *Јован Сајфрид*, коме су, и ако је онако страشان посао вршио, добре Бечлије придевали: *ein braver gutherziger Mensch*... Да испричамо једно не-

* Париски целат *Deibler*, тако звани *Monsieur de Paris*, прошле године стављен је у пензију. Повукао се у приватан живот, узев на

„вршење службе“... На смрт беше осуђен неки Франц Шнајдер стар 35 год. средњег стаса, добро развијен. Он беше већином без занимања, а осуђен за три злочина разбојништва са убијством. На дан извршења, у јутру око 6 сахата, у дворшћу судском, беше се искупило до две стотине лица, већином чиновника, адвоката и лекара. Поред одређених општинских одборника, на место извршења може доћи само онај који има улазницу. Сва испуњена публика беше готова у некој первози, ишчекујући, као са неком зебњом, када ће се отворити капија, која води у дворшће одређено за вешала. Капија се отвори. Публика уђе и сваком срце задркта. Страшна вешала зијаху пред нама очекујући злочинца. Чета стражара (Justizwache) беше посела како само место око вешала, тако и пролаз до самих апсана. Беше изведен, ради поретка, и један вод жандармерије. На здању поче избијати седми сахат. Капетан страже командоваше — мирно. Сви погледи беху управљени апсанама. У тај мах тужно забруја звоно на апсанској капели. На апсанском одељењу отворише се врата и појавише се два целатова помоћника. Лица им беху бледа, јер су целу ноћ морали провести са осуђеником. Донесоше и крај вешала спустише сандучић, у коме беше *уже* и друге ситнице, потребне за вешање. У томе се појави главом — целат Сајфрид. Крупан човек, стар око тридесет година, марцијалног изгледа, пун хладне збиље, сав у црном оделу са црним рукавицама. Приђе својим помоћницима, рече нешто, и доби одговор: све је спремно. За тим дође комисија, у којој беху судије, државни тужилац, судски лекар, и бранилац осуђенога. Сви чиновници беху у униформама. Одмах за њима јави се и сам злочинац — Шнајдер. Целу ноћ беше провео немирно. Ока није могао склопити. Апсански свештеник, који је једнако био уз њега, тешио га је, да се моли Богу, и пред зору исповедио га. Осуђеник је плакао, питајући има ли — милости. Речено му је, да помиловања нема, него да се спреми Богу на истину. Он је завршио: онда хајдмо у име Божије..... Целат му веза руке и изведоше га. Када се појави, сва публика претрну. Осуђеник иђаше бојажљиво, беше сав блед у лицу, и затресе се, када пред собом угледа подигнута вешала. С десне стране уз њега иђаше свештеник, с леве апсанција, а за њима један вод стражара са натакнутиим бајонетима. Пред вешалима дочекаше га целат и његови помоћници. Злочинац баца прво поглед на чиновнике, па онда погледа по публици и окрену се стражарима. Као да све редом поздрављаше. Злочинац стаде пред целата. Целат намаче замку, његови помоћници прихватише — и у једном секунду осуђеник би обешен. Али то је тако вешто свршено, да се, при свој пажњи, све појединости нису могле запазити. У осталом, то се баш и тражи, да се брзо изврши. Када га обесише, лице осуђениково у први мах дође црвено, па том плаво, па онда побледи. Мало се затресе, па стаде. Целат онда, пун достојанства, сиђе са подножја, скиде шешир и, пришав председнику комисије, рапортова: част ми је известити вас, г. председниче, пресуда је извршена..... Капетан страже командова на — молитву. На капели чу се тихо звоњење црквенога звона... Свештеник рече неколико речи, у којима главно истицаше мисао: да се треба сетити Бога и Божијих заповеди; да треба радити поштено, да се треба у животу чувати хрђавих дела и намера; да треба избегавати хрђаве пожуде и т. д. да то све осуђеник није чинио, да је његовим делима морала казна сједовати, али да молимо свевисњег судију, да му буде милостив и т. д.... Цео посао једва да је трајао десет минута. Мртво тело обешенога скинуто је после и предато лекарима, да обдукцију изврше. Испитују главу, мозак, и праве посматрања на лешини осуђениковој.... Али бивало је случајева, да ни највештијим целатима не испадне увек посао тако брзо. Баш у Бечу, пре неколико година, обешен је неки Матијас Беднаржик, злочинац. Пошто је дигнут на вешала, сигурно замка га није добро ухватила, те се је читави *четврт сахата* горе мучио и копрцао. Било је страшно гледати га. Сва се је публика из дворшћа била разбегла. Целати су имали муку, докле су га удавили... У осталом, сви су ови начини извршења смртне пресуде, један од другог

ужаснији. Гледао сам *вешала*, видео сам и ону страховиту на праву *ешафот*, био сам и при нашем *убијању из пушака*, па, рекао бих, да сви ови ужаси изумења човечијег, још више људе подивљају*.....

Полазећи из Беча у Берлин, и мењајући једну велику светску престоницу са другом, ја носим ово уверење: људске беде и невоље расту. Зло се гомила. Већ данас, али још више у данима за данашњим, поред моралнога *учитеља* и побожнога *свештеника*, имаће, те још какву важну улогу спреман и савестан *полицјајца*.... На овој тројници стајаће не мала, али у исто време света дужност: да спасавају душу и тело оних својих суграђана, који би хтели поћи на злочине; да спречавају њих у злу, чувају друштво од расула и пропасти.

У П У Т С Т В А

ЗА ИСЉЕДНИКЕ У КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА.

(НАСТАВАК)

VII.

О крађи у кући.

Ово је у неком смислу једна од најгнуснијих врста крађа. Као што је до сада већ више пута поменуто, бивало је много и много случајева, да су млађи из куће неправедно окривљивани, да су ову или ону крађу извршили у кући где служе. Али да и млађи по кућама много краду, о томе нема сумње. Кад би се све те омање крађе, што их млађи по кућама врше, срачунале, изашао би грдан капитал. Они обично краду мале суме новаца, цигаре, јестиво и друге ситнице, али и то у опште узев много односи.

Кад се ко млађи из куће доставља због крађе, онда та достава обично гласи овако: „Нестало је ово или оно. Крађу нико од страних није могао извршити. Служавка је тек од пре кратког времена у служби. Лаже упорно. Преметачином се ништа није могло наћи. Имала је прилике да покрађене ствари сакрије. Нека се одмах ухапси“. И ако така достава изгледа сасвим обична и проста, ипак за то исељдник треба у таким приликама пажљиво да поступи, јер једној служавци не остаје иначе ништа друго, до једино још њена част и поштење.

Оно се може десити, да је дотична ствар, за коју се држи да је служавка украла, случајно забачена, или изгубљена; а може се десити, да су је баш рођена деца, или жена достављачева украла, или неко страног лице, па ипак за то да служавка буде ухапшена. С тога, дакле, као што је горе речено, ваља исељдник у таким приликама да је веома пажљив и обазрив. Он мора пре свега добавити податке о њеном ранијем понашању и владању. Јер само та околност, што се она од пре кратког времена налази у служби код достављача, или што је имала прилике да украђену ствар прикрије, пошто је излазила из куће ради куповине намирница, и т. д., није још довољан доказ противу ње, да је баш она ту крађу извршила. Шта више, ако се украђена ствар у њеном кућеру нађе, није довољан доказ, да је баш она крађу извршила; јер се врло често дешава, да неко други од млађих подметне ствар невином, било из освете, зависти, или ма из каквих других узрока.

У данашњем броју баш о таком једном случају доносимо причу под насловом „Крађа из освете“.

Приликом ислеђења оваке врсте кривица, ваља исељдник у свему тачно и савесно да поступи, а што је најглавније, он ваља да испита и све споредне околности, које са кривицом у тесној вези стоје, као што је горе речено. Он треба пре свега да добави доказе о прошлости млађега, који се оптужује; да сазна, колико је имао новаца, када је у нову службу ступио.

* За време моје службе у београдској полицији, био је осуђен неки Павле, злочинац, на смрт. Изведу га на Карабурму, и, после прочитане осуде, нареди се, да пуцају. Вежу осуђеника за дирек. Жандари опале из пушака. Осуђеник, не погођен добро, сроза се, али, још жив, почне говорити и викати: немојте више, ако Бога знате, молим вас браћо..... Полицијски чиновник нареди онда, да се пуца из револвера. Жандари припуцаше поново. Глава осуђеникова би разбијена. Мозак, очи, вилице, разнете. Био је прави ужас видети ону масу од мешине. Глуна публика налетела да гледа. Било је непријатних појава.

се и друго име — Мореау. Као пензионер живи сада у једној од најлепших улица покрај Сене. За време своје целатске службе, одсекао је на *ешафоту 500 глава*. Међу осталима и злочинаца: D'Eugan, Prado, Pranzini, и познатог анархиста *Расаиола*.....

Сви његови издаци морају се тачно сазнати. За тим мора дознати, да ли се воле гиздати (ако су женске), или воле пити (ако су мушки); да ли имају љубавних односа и т. д. — Све те околности могу веома много допринети за расветлење самога дела, јер може лако искренути, да је дотични млађи издавао много више, но што је зараде имао, па се онда лако може доказати, да је баш он крађу учинио, за коју је оптужен.

Поред наведенога, важна је и та околност, ако окривљени млађи има да се брине за једно, или више ванбрачне деце. По себи се разуме, да са зарадом једва може себе да издржава, а камо ли још и некога другога. Наравно, да се онда ништа друго не да претпоставити, већ да је принуђен да краде.

Ако се појави сумња да се у кући веш краде, што врло често бива, онда ваља сву пажњу обратити на прљав веш. — Пепојмљиво је, да многе домаћице пазе само на своје чисто рубље, и да га сматрају као неку светињу. На прљаво пак рубље не обраћају готово никакву пажњу. Оне бацају обично све прљаво рубље на таван, или у какво друго склониште не бројећи га, те оно остаје ту дуже времена као да није рубље, но нешто невредеће. Служавке употребљавају обично ту околност у своју корист, те краду само прљаво рубље. Ако то домаћица не опази, онда треба истражити то да има на уму у случајевима, кад се служавка оптужује за крађу рубља.

Често се дешава и то, да истражник у појединим приликама мора да се послужи знањем саме домаћице, домаћина или трговца, па тек према њиховим објасњењима закључке да доноси. *По правилу, млађи краду само онда и онде, где нема довољно надзора, и где заглазе неразумеваше, и да то могу злоупотребити.* Ако истражнику пође за руком да бар то констатује, онда му та околност може дати повода, да је донеста крађа од млађих учињена. Незна ли н. пр. поседник коња, колико зоби коњима треба, те да онолико вреде и онако изгледају, онда он не треба да се чуди, ако му слуга са тог његовог незнања зоб краде. Исто тако, ако домаћица незна, колико се брашна за које јело утрошити може, онда се она не треба да чуди, ако њеној куварици падне на памет, да то њено незнање и небрежљивост на своју корист употреби. Незнају ли они то, онда то ваља истражити да зна, и према томе у прилици трагање да предузима.

II. О ПРЕВАРАМА.

У опште.

Као год што је наука о превари за правника тешка, јер између цивилне и казниме неправде нема нигде јасне и одређене границе, тако су исто и ислеђења о превари за истражника тешка, јер је код већине таквих ислеђења потребно техничко знање. У појединим случајевима преваре, не може се истражник послужити знањем вештака, а у по неким му то њихово знање не би могло ни користити, јер он треба у конкретним случајевима и сам да знаде, шта му ваља у оцену узимати и у ком ће правцу ислеђење руководити.

Како, дакле, има разних врста и начина превара, то је за истражника неопходно потребно, да у свима гранама знања и умења прибави себи толико спреме, како би се могао у појединим датим случајевима лакше и успешније наћи. Превари ли н. пр. неко некога у литерацији дрва, стакла, жита и т. д. то се при ислеђењу такве преваре, мора и истражник да разуме у такој појединој индустријској струци. А ако се води ислеђење о каквој замршеној железничкој или берзанској парници, и томе подобно, то онда ваља истражник и у тој грани да прибави себи нужног знања, како би и ту могао ислеђењем лакше и успешније руководити.

На овоме месту биће говора о разним врстама превара, из којих ће истражник увидети, да му је донеста потребно знање у свима појединим гранама и да му то знање у конкретним случајевима, може бити од велике и неоцењиве користи, у његовом одиета тешком послу.

О фалсификовању исправа.

1. Фалсификовање исправа у опште.

Вештацима, а нарочито истражницима, даје фалсификоване исправе понајвише посла. Ту долазе: путне исправе, сточни пасоши и т. д., на које ваља сваки истражник сву своју пажњу да обрати. Те исправе изгледају истина да су незнатне, али се на њих у интересу јавне безбедности мора добро пазити,

јер се може десити, да истражник баш помоћу тако једне исправе може да уђе у траг каквом зликовцу, који се тражи.

Поред наведених исправа, има још и других, које много већу и важнију улогу играју. То су фалсификовани тестаменти, рачуни и друге исправе, које само вешта и извештана рука каквог препреденог фалсификатора може да изврши. При оцењивању таквих исправа, није потребно само знање истражничково но и знање разних вештака у томе. С тога, дакле, у таким случајевима, истражник треба да позове себи у помоћ: пртаче, учитеље лепог писања, хемичаре, микроскопичаре, фабриканте папира, ботаничаре и фотографе. Али при оцењивању таквих исправа, може највише да користи, истражничкова добра воља, његов општар поглед на саму исправу, трпељивост и истрајност. При томе не треба он никада да заборави, да се и највештији фалсификатор може да превари у фалсификовању какве исправе. Као доказ за ово нека послужи овај пример: Једном истражнику дође до руку једна исправа, која је била тако вешто фалсификована, да се није могла од праве и истините разликовати. На њој је била и артија, рукопис, мастило, садржина и сама форма тако удешено, да се никако није могла држати за фалсификовану. Само једна једина околност дала је истражнику повода, да је ту исправу огласио за фалсификат. Та околност састојала се у томе, што је фалсификатор из непажње у тексту исправе споменуо „блаженоуспокојеног Кнеза Мијајла“, и ако је исправа датирана на две године пре смрти Кнеза — мученика! — Фалсификатор се у то време, кад је ову исправу фалсификовао, био навикао да чује израз „блаженоуспокојени Кнез Мијајло“, па је с тога тај израз у исправи и употребно, што је наравно вештом и обазривом истражнику дало повода, да одмах запази да је та исправа фалсификат.

Из напред наведенога ваља, дакле, сваки истражник добро да зна, да при оцењивању какве сумњиве исправе, треба добро да пази на саму садржину њену, коју треба на све могуће начине да испита. Треба сѐм тога да пази на сѐм стил, на могуће анахронизме, на нетачно означавање особа у њој, и на поједине нетачне и нејасне случајности. Све ово од велике је и неоцењиве важности у делокругу оцењивања фалсификованих исправа.

(НАСТАВИЋЕ СЕ).

У П У С Т В А

за суђење грађанских спорова код општинских судова по кратком поступку.

Имали смо више прилика, да видимо, како у сеоским општинама, општински суд пресуђује један спор редовном парницом, и ако тужиоц тражи са поднетом исправом, да му се пресуди по кратком поступку. Ова и овака радња задаје много више посла но иначе. Нарочито се ово опажа код већих сеоских општина, где један па и два писара, не могу нагомилане послове да савладају. Па не само то, већ ваља у општинске послове увести једнообразност, јер ће се само тако избећи она збрка и онај хаос, који се често виђа у пословима општинских судова, а нарочито у појимању дужности и у разумевању закона и законских прописа.

Да бацимо летимичан поглед на рад општинских судова по оваквим споровима.

Узмимо за пример сељака. Он незна шта је то кратки поступак, нити пак редовна парница. Све што ће казати ово је: „молим те ћато, гледај, да ова ствар буде што пре готова“.

Дужност је општинскога суда (управо писара од кога све зависи) да сам разуме свој позив, па према томе и тужбу тужичеву оконча.

Добар општински писар, не само у овим и оваким приликама, већ у свима без разлике, мора знати шта хоће онај сељак који код њега долази. Има сељака невичних парницама, сплетених, срамежљивих па и простих. Општински писар треба да сазна све оно, са чега је такав тужиоц дошао. Трпељиво, мирно и пажљиво, ваља разабрати смисао његовог захтева и његове тужбе, те према томе, а саобразно закону, удешавати даљу радњу без штете, заплета и какве крајне тенденције. Разуме се, да писар мора знати законске прописе, под чије одредбе има какав спор да подведе. На пример, у § 187. грађ, судског поступка казано је, шта су то исправе, било јавне или приватне, а § 191. истог закона означено је, каква треба да је исправа па да буде подпуна и од важности. Оба пак поменута законска прописа стоје у вези са § 449, грађ, суд, поступка

који изрично вели, да се по исправама обележеним у § 187. и 191. грађ. судског поступка кратко суди, где се и тужени не саслушава. (§ 450. истог закона).

Сад ћемо навести један пример како се врши цео овај посао најкраћим и најбржим путем:

Рађено у Суду општине С.....
15. јануара 1896. г. у С.....

Јанко Секулић, из П..... преста овом суду па изјави:

По овој приложеној својеручној облигацији, дугује ми Јован Иванић из Л... 180 динара главног дуга са 12% год. интереса, почев од 15. фебруара 1891. год.

Па како је овој облигацији рок протекао још 1. јануара 1893. год., а дужник неће на више мојих потраживања овај дуг да плати, то тужим томе суду Јована и тражим да га суд осуди, да ми плати како главницу у 180 дин. са 12% год. интереса почев од 15. фебруара 1891. год. до коначне исплате, тако исто да ми накнади у име трошка и дангубе 15 динара као и положену таксу.

Имаш ли уверење да си ово потраживање пријавио порескоме одбору?

Имам и донећу исто до 20. јануара ове године. Ако дотле не донесем нека суд сматра као да га и немам.

† Јанко Секулић
подписао га М. Гавриловић.

Оверава
(М. П.) Председник
Ф. Павловић с. р.

Пресуда:

Поднетом својеручном облигацијом дужника Јована Иванића § 187. и 191. грађ. суд. поступка, тужиоц Јанко подпуно је доказао своју тражбину у 180 динара.

С тога суд општине С... као надлежан за пресуђење овога спора, а на основу § 6. и тачке 1. § 7. грађ. суд. поступка с погледом још и на § 449. истог поступка кратким путем —

Пресуђује:

Да тужени Јован Иванић из Л..... плати свом повериоцу Јанку Секулићу из П..... 180 динара главног дуга; да му надокнади 6-80 дин. положене таксе и 10 динара у име трошка и дангубе.

А од потраживања интереса да се тужиоц одбије, пошто није у остављеном року доказао, да је новац дат под интерес, пријавио порескоме одбору, чл. 80. закона о непосредној порези.

Тако пресуђено у суду општине С..... 21—I—1896. год. Бр. 221. у С.....

Судили:
Председник,
Ф. Павловић с. р.
Чланови:
Ж. Кецић с. р.
Ср. Живанчевић с. р.

Писар,
Мирко Гавриловић (М. П.)

О УСИНОВЉЕЊУ.*

По нашем грађанском закону, могу грађанин и грађанка, да изврше уговор о усыновљењу.

Усыњени има сва права, која има и рођено дете оних, који га усыњују, само ако је тај уговор извршен онако, како то налажу прописи §§ 137., 140., 141., 142. и 145. грађ. закона.

За усыновљење у потпуном смислу те речи, са свима правима, тражи се, да посинак и поћерка, морају бити барем 15 година млађи од свога поочима и помајке. — § 140. грађ. зак.

Малољетно дете не може ступити у погодбе за усыновљење, а тако ни пунољетно, док претходно своју жељу не изјави својим родитељима. Ако то они не допусте, долази одобрење судско. — § 141. грађ. законика.

* На молбу једног општинског писара из унутрашњости и с тога, што усыновљење код нас није ретко, доносимо ове формуле са објашњењем законским.

Усыновљење у задрузи мора имати пристанак задруге, т. ј. старешине и осталих законских учасника у кућанским правима. Непристанак задругара на овај чин, подлежи решавању прв. суда, а непристанак после судског решења, даје право на иступ из задруге са својим делом. — § 142. грађ. закона.

Када се сврше све превентивне мере о усыновљењу, и када се дође до спораума, да би се приступило законој процедури, која ће овом уговору, дати силу и важност, онда наступа законска формалност, која има да се изврши у томе: да се напише уговор, и да се исти код власти доведе у исправно и вредеће стање, према горе наведеним законским прописима.

Ради једнообразности у поступању код општин. власти, које су на првом месту позване, да поступају у овим пословима, ми ћемо на оме месту да изнесемо формуларе, какви морају да буду, па да уговори о усыновљењу могу да имају своју силу и закону важност.

I. Усыновљење малољетног детета по пристанку родитеља.

Уговор о усыновљењу.

Закључен између нас долепотписаних на следећи начин:

1. Ја, Петар Поповић трговац из Уба и жена моја Марина, узимамо под своје, за нашу кћер, Милицу, кћер Агније, удове Јована Петровића из Новог Сада у Аустрији, но сада овде живеће, са свима правима, која јој припадају по § 137. грађ. закона. Милица је рођена 13. августа 1895. год., и према нашим и њеним годивама, није у искључењу § 140. грађ. закона. Вере је источно православне. Усыновљење је без икаквих услова и изузећа, тако, да ће се наша усвојена кћи — Милица, равнати у свему нашој осталој деци, ако је у будуће будемо имали. Милица ће од дана потврде овог уговора, носити наше име и презиме и ступити у сва права и дужности, као што прописују §§ 138. и 139. грађ. закона.

2. Ја, Агнија, удова Јована Петровића уступам — дајем под своје — Петру Поповићу и жени му Марини из Уба, моју рођену кћер Милицу, по мом својевољном пристанку, а по прописима §§ 137. и 141. грађ. закона и на име мога материнског дара, дајем мојој кћери Милицу 600 динара у сребру. Овај новац њен ће поочим и помајка, како и где за нужно нају дати на приплод, све до њене удаје, и тада на дану венчања, предати њеном младожењи, са напоменом, да му је то мираз од праве матере Миличине.

3. Од овога уговора не може ни једна страна одустати, без законских узрока. По један овако законски утврђен уговор, биће код уговарајућих страна.

Петар Поповић с. р.
трг. из Уба.

Марина ж. Петра Поповића
из Уба.

Агнија уд. Јована Петровића
из Београда.

Овај чин усыновљења извршио сам данас, по правилима наше свете православне вере у цркви Упској храму Х.

2. октобра 1897. г. (М. П.) Парох упски
Уб. Н. Н.

Да су Петар Поповић трг. из Уба, жена му Марина и Агнија, удова Јована Петровића из Београда, које потписани члан суда општине Упске, лично познаје, садржину овог уговора и на њему потписе, за своје признали пред овим судом, и да је стављени печат црквени и надлежног пароха истинит, суд општине Упске тврди, с тим, да противу овог усыновљења нема ништа, нити стоје какве законске препреке истоме на путу.

Такса је за потврду наплаћена.

№ 785.

2. октобра 1897. г.
Уб.

Члан суда,
општине упске,
Н. Н.

Овај и овакав уговор о усыновљењу подлежи потврђењу и првостепеног суда надлежног округа. (поставите се)

КРАЂА ИЗ ОСВЕТЕ.

(кривичан догађај).

Пре неколико година, у једној отменој кући београдској, догодила се крађа, о којој се доцније много по граду говорило. Па како ова крађа не долази у ред обичних крађа, јер су побуде далеко друге природе, то ћемо овај догађај испри-

вати нашим читаоцима, јер ће бити интересан, а нарочито још и користан за иследнике.

Кућа чиновника Б. била је на гласу. У њој се водио ред по „европскоме начину“. Госпођа Н. била је добра и честита домаћица. Пазила је строго, да се тај ред ни чим не поремети. Имала је своју собарицу, која је распремала собе и водила бригу, да се кућа увек у примерном реду одржава. Сем собарице беше и куварица, жена једра, здрава и наочита.

Делокруг рада између собарице Иванке и куварице Марије, беше одређен и чист. Иванка је имала посла око успреме соба, а Марија старала се, да по дневном програму зготови јело и да одговори у свему својој куварској дужности и — вештини.

Нико у кући није знао, да по ноћи, долази код Иванке млади Илија, помоћник радње „Т. и друг“. Ал' што други није знао, знала је Марија. Она је из далека посматрала ово ноћно „ашиковање“ исмеђу Иванке и Илије. И она је била млада. И она је имала у своме срцу пламичак љубави, па је опет све то угушивала само за то, да сачува кућу од прекора, и да не пабаца на име свога господара мрљу сумње и подозрења.

Г. Б. био је човек мирне и тихе нарави. Волео је реда и старао се, да на свакоме кораку очува своје име и своју част. У томе га помагала верна жена. Обоје беху пуни поверења, јер су држали, да су сви људи одликовани том врлином, којом је Бог њих двоје одликовао. За то од млађих нису ни затварали врата од оних одаја, у којима су држали сребрно посуђе, ствари од вредности и — новац. Истина, те све ствари биле су смештене у нарочите ормане и фијоке, ал' опет за то нису биле опасане „канеским зидом“, већ је Иванка, а по кад и кад и Марија, могле доћи тамо по какву ствар, која им је била од потребе, нарочито онда, ако је у кући било гостију на ручку или вечеру...

Тако је било поверење у кући г. Б. према млађима.

Колико је Илија похађао Иванку у кући г. Б. не зна се. Ал' једног дана, он беше охладнео према њој. Више пута спазила га Иванка како се разговара са Маријом у ускоме ходнику, који у кујну води. То је испуни гневом. Гуја љубоморе настанила се у њеном срцу. Беше јој тешко, што јој једна „судопера“ (као што називаше Марију) отима идеал њене љубави... Смишљала је, како би се овој својој супарници могла осветити. Да је нападне изненада ножем или другим чим, није смела. Војала се полиције. Да се с њоме ухвати у коштац, и то није смела, јер је била уверена, да је Марија од ње јача. Па, ипак, она се мора њој осветити. Ал' како?

Илија већ у велико избегавање Иванку. То је са свим смрви. Била је уверена, да се он Марији потпуно зближио. Плакала је у самоћи. Кршила је руке и љуго проклињала час, кад је љаво донео Марију у ову кућу... Тако једнога вечера, кад је са горњег спрата силазила доле, спазила је Илију како Марији шапће неке тихе ал' миле речи. Застала је на последњем степену и узбуђено гледала овај приказ. У њеној се глави рађаху страховите мисли. На једаред угушено цикну:

— Осветићу се! прошапта. Ти ћеш несрећо бити презрена, осуђена, убијена.. Тако ми Бога, Марија, ја ћу се теби осветити...

За тим се полако опет успе на горњи спрат.

Више те ноћи није ни силазила доле. Будна је пребдила целу ноћ на прагу госпођине собе. Мислила је само — на своју освету.

Једнога дана, беше у кући г. Б. прави лом. Неко је украо најлепшу дијамантску грану госпође Н. Грана је била од велике вредности. Ко ли је то украо? Испитивали су Иванку, но она се клела свим на свету, да је невинна. Да није Марија? Ал' од куд она, кад је, ето, већ пет година у кући, па је увек била чиста од сваке сумње.

Госпођа Н. очајаваше. Чекаше мужа, који је отишао да пријави ову ствар полицији. Но у томе дође Иванка и рече јој шаптом:

- Нешто сам чула. Молим, немојте ме издати...
- А шта то?
- Наћи ће се ваша грана...
- А где је?
- Мислим, да је украла Марија...
- Она?
- Тако мислим. Треба претрести њене ствари.

У то се јави са полицијским чиновником г. Б.

— Ствар је ухваћена, кликну г-ђа Н.

— Зар? А где је?

— Треба претрести Марију.

— Тако? рече г. Б. па се окрете чиновнику. Молим, вршите вашу дужност.

И сви се упутеше соби у којој је становала Марија. За њима је полако корачала Иванка. На лицу јој сијаше зрака неког необичног задовољства.

Кад је Марија дознала, за што је полицијски чиновник дошао, зајаукала је од бола и стида. Кршила је руке, па је очајно викала: нисам ја. Тако ми живог Бога, нисам ја...

Поче претрес. Прво су претресене постељне хаљине, а за тим сандук. Полицијски чиновник пажљиво је извлачио ствар по ствар. На једаред викну:

— Ту је! Ево госпођо ваше дијамантске гране...

Марија посрну. То беше гром, који је правце погодни њено срце.

Да не моримо даље наше читаоце. Ствар се доцније показала у правој њеној светлости. Иванка, да се освети Марији за отетог јој љубавника, узела је г-ђину дијамантску грану и стрпала у Маријин сандук. Тиме се она хтела њој осветити. И да није био иследник вешт, свестан своје дужности, и да није дубоко проникао овај догађај те испитао све околности и односе у кући г. Б. — Марија би невинно страдала. За то, у оваким случајевима, ваља бити обазрив и стрпљив. Не треба ствар ломити преко колена. Само иследничково свестрано испитивање и дубока смишљеност, може да проникне у језгру догађаја; да сазна узроке и побуде, и да на тај начин има пред собом правага кривца. А то баш и јесте позив једног свесног иследника.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Петар Ђукић, „Прангаш“, разбојник, кесарош и лопов. У једној преширци са осуђеницима, узвикнуо је „Прангаш“:

— Ја сам прави мајстор. Хоћеш да кога покрадем, ту сам; да кога нападнемо и опљачкамо, ту сам, да коме осечем кесу, подвалим на картама, опет сам ту.

И право вели. Он је за све способан. По званичним актима о њему се зна ово:

Год. 1892. „Прангаш“ је осуђен на 8 година робије у окову и три године полицијског надзора, због више опасних и простих крађа. Ове крађе извршио је у друштву са Љубомиром Бошковићем и пок. Лазом Ђаком. Од

ове осуде Петар је издржао само 4 године а остало му је у путу милости опрштено. 17. септембра 1892. год. пуштен је у слободу. Од тог доба Петар је, како он вели, почео да „трговати“. Набавио је у месту рођења неке исправе које гласе на Петра Ђукића трговца и са њима често путује по својим „трговачким пословима“. Најрадије иде путем Вајево—Уб—Обреновац—Шабач—Београд, носећи увек са собом по неколико шпилдова нумерисаних карата и хватајући на „попа“ поједине путнике. Једном је био дошао и у Београд, али је одмах „угасио свећу“, јер га петог дана ухватише и осуде на пет дана затвора и прогонство у Вајево. То је било децембра месеца прошле год. Кад су га том приликом претресли, нашли су код њега два шпила нових карата. По издржаном затвору прогнан је у Вајево. Петар је већ прешао доба „цветне младости“. Има 40 година. Родом је из села Бабине Луке окр. ваљевског, омалена раста, дежмекаст, смеђ у лицу.... Он је као и вук. Своју жртву оглође до костију. Где га не сејеш он тамо ниче,

Ако се деси каква крађа, власти одмах распитују, да ли је ту „Прангаш“. И мало у којој да он није учесник. Нарочито је вешт у бацању „попа“.

„Поп — добија. Не добија. Добија“... Сецују.

Он окрене три карте, међ којима је „аои“. Сељаци виде лепо попа, па мисле: вала мајсторе, сад ћемо те нагаравити. „Динар на „попа“. Ово је поп!“ — и тај што „сецује“ такне прстом карту, подигне је а оно заиста аои. Ха-ха-ха, гракну сељаци што су од „Прангаша“ добили динар. „Прангаш“ као да се љути... Опет баца три карте. Ово је аои, ево за банку, викну сељак и опет такне карту. — Новац положи за тим подигне карту, кад а оно — „седмица херц“. Поп се затурио на крају... И тако једнако... Никад „попа“ да потреве. Ал' је „Прангаш“ вешт. Тако брзо претури „попа“, да се чудити и крстиш од куд је дошао на крај, кад је био у средини... Чувајте се „Прангаша“. Он је у слободи, па вас може свакога часа ма на који начин опљачкати. Вештији је од „Мурге“ и од Станоја „Прце“ — његових присних пријатеља и другова.

Жарко Ракић — Вукчевић, звани „**Њопавко**“. Родом из Аустро-Угарске. Има 38 година. Црномањаст; средњег раста;

у десну ногу њопав. Зна занат стругарски, али, како сам вели, ради га само онда кад га „нужда“ натера. Дакле, кад нема шта да украде. Говори поред српски још и мадарски. Веома је вешт кесарош и лопов. Тај је у стању, у сред бела дана да уђе у дућан или кућу и да дигне што нађе.

Према депеши начелника округа Крагујевачког од 28. пр. мес. № 3195. Жарко је неколико дана раније од некуда стигао у Крагујевац. Чим је стигао одмах је отпочео думповати и банчити. Трошкови је плаћао све у наполеонима и банкама. Према трошковима за пиће и одело, а и према нађеном новцу код њега, он је, свакако, некога покрао. Покрађени нека се јави дотичном начелству или Управи града Београда. Сliku Жаркову имали смо већ и сад је доносимо да би се оштећени могао сетити и његове личности.

Таса — Спаса — Петровић — Митић, звани „**Влашче**“. На дан 9. Маја. 1884. год. осванула је разбијена барака Ди-

митрија Манојловића трговца из Ћуприје. Писар иследник, са присутним грађанима дошао је на лице места ради полицијског увиђаја. По исказу оштећенога а и нађеном стању ствари, утврђено је: да је лопов тврдим оруђем разбио катанац на барачким вратима и да је украо једну славину; један ђуп масти, 11 ком. кожа; једне тканице, једну навлаку од јастука, четири памучна асталска чаршави, једно кило дувана, један цак, комад сира швајцарског, комад сланине, 1 килу туцане кафе, шећера и др. ствари, у вредн. 103-30 дин.

Иследник није оклевао. Учинио је потеру и претрес над сумњивим личностима. И, „ако коза лаже рог не лаже“. Код Тасе „Влашчета“ нађене су покрађене ствари. Није се имало куд, већ је дело, које је доказано, признао.

Поротни суд (11. Августа исте године) учинио је своје. Таса, осуђен на 10 година робије у тешком окуву и две године полицијског надзора, спроведен је у београдски казамат.

Две године доцније, на дан 1. Септембра 1896. године, објављено је депешом свима полицијским властима да је Таса Петровић-„Влашче“ утекао са рада из Љубичева. Све су власти одговориле о *неироналаску*. И заиста, „Влашчета“ не беше нигде у домањају наших власти. Кроз Србију Таса је пројур-ио као суруџија кроз Палез...

Пуних десет година, Таса је провео у Бугарској. Ко зна шта је он тамо радио. Само се зна да је неко време био келнер у некој вароши у Бугарској. Кад је мислио да је на н' овамо заборављено и да ће му промењена физиономија помоћи да га не познаду, дође у Србију са дугом црном брадом, одакле је отишао као голобради младић. Ну, преварио се у рачуну. 27. Августа 1896. год. ухваћен је у Београду и спроведен на издржање осуде.

Таса је сад као робијаш примерног владања. Можда ће тиме бити помилован од окова и опет упутити негде на рад. Хоће ли он и даље до издржања осуде тако остати не зна се. Ми само помињемо, да је Таса још при првој осуди примерним владањем скинуо окове па — побегао. Родом је из Куманова у Турској. Сад му је 39. година.

ОПАСАН ОРТАК.

У оној малој улици, идући од главне полиције доле на дођхол, близу некадање „сака-чесме“, живео је стари пензионер П. Он је био особењак. Ретко је кад где одлазио од куће. Беше сâм. Сâм је намештао своју постељу и спремао собу. Хранио се по извесним каванама како је где стигао. За н' се говорило, да је имао доста готових новаца. Био је штедљив, па је вероватно, да је могао имати готових пара, јер чуварни људи постају праве — циције. Нико није видео, да га је ко походио, сем по кад-кад, што му је долазио стари апотекар из К. с којим је П. врло лепо живео. Управо, то му је било једино друштво. Осећао се сав срећан, кад је видео пред собом старог пријатеља. Тај дан сматрао је као неку малу светковину, јер би се тада у првој каваници отворило добро вино и пило би се до неко доба ноћи. Ал' те су походе биле ретке. Бивало је прилика, да се апотекар сврати код свога пријатеља по три па и четири пута у месецу, ал' је исто тако бивало прилика, да се није јављао по два-три месеца. То време, беше најтеже у животу старог П. Но, он се тешио тиме, што је често добијао писма, у којима је стари апотекар поздрављао свога пријатеља. То му је годило. Надао се, да ће се опет с њиме видети, и провести који весели часак.

Једном с јесени дође му пријатељ. Беше полазио у Беч, да тамо сортира своју апотеку са новим проналасцима. То вече беше за г. П. право одушевљење. У каваници једној поручио добру вечеру па се до неко доба веселио са својим пријатељем. Тешко му се било раставити од њега. Хтео би, да су вечито заједно, да се никад не растају. Љубав, која обујма старе груди, далеко је јача и трајнија. То није пламчак који се јавља па да нестане, већ свети огањ, који гори вечито у срцу и кога тек онда нестане, кад нестане и живота.

За другим столом седела су два млада човека. Налактили се на сто па тихо разговарају:

— Ама, има већ три дана како се у овој кавани састајемо и разговарамо, а никако да утврдимо кога да опљачкамо. Баш би желео и с тобом у друштву да окушам срећу...

Упитани се угризе за усну. Чело му се набра, али се брзо прибра.

— Па ја бих, али не знам како, где?

— Хоћеш ли само, имаћемо доста посла. Бадио сам око на неколико места а нарочито на....

Док се ова два млада човека између себе разговараху, дотле она два стара пријатеља весело ћеретаху.

— Па, дакле, у Беч? рече г. П. Хе, Беч је велика варош. Кажу, да има кућа па пет сиратовâ, а?

— Боме је велика варош. Култура напредна...

— Знаш, знаш, причао ми је мој покојни син, кад је тамо био на наукама.... Жкао ми је, што нисам и ја тамо био. Каднио сам се више пута, па све тако: посао, ово или оно, тек

нисам никако могао тамо да одем. Сад је доцкан. Остарило се па се и не може. А колико ћеш се тамо бавити?

— Осам, до десет дана. Јавићу ти се кад се будем враћао. Оно, могу се и пре вратити, ако наступи какав ванредан догађај.

— Па јави се, мајковичу, раније, да те дочекам бар у Земуну, и тако код „Црне мачке“ нисам давно био, а чујем да има „пунтвајн“, да се пред цара може изнети....

Тако су разговарала ова два стара пријатеља. Време им протичаше брзо. Нису ни осетили, кад на старом, каванском часовнику изби два сахата после поноћи.

— Да се леже, рече апотекар. Сутра ми ваља путовати.

— Право велиш, и време је. Дакле, да ми јавиш кад се будеш враћао?

— Не брини ништа. Добићеш на време моју депешу.

Г. П. плати сав „цех“, па онда оба изађоше напоље.

У кавани остадоше само она два младића.

— Јеси видео оног старог пензионера? рече тихо онај први свом новом другу. То је „зјело“ богат човек. Сам живи у кући. Ретко где излази, сем овако, кад му дође овај стари пријатељ. Ја сам давно на њега око бацио. Може се лако покрасти. Сандук пун пара. Ама, не иде, кад је он код куће. У својим собама има читав арсенал од оружја. Све је то готово да одпочне ватру. Лукав је и обазрив тај старац. Могао пазити кад оде од куће. Треба вребати.... Ха! Збиља, да ли си чуо, како је молио свога пријатеља, да му јави депешом, кад се буде из Беча враћао?... То је жива згода за нас. Ту можемо показати нашу мајсторију....

— Ал' како?

— Данас је субота. У идући четвртак да одеш у Нови Сад, па да на тамошњем телеграфу предаш депешу од прилике ове садржине: „П... пензионару, Београд. Довече стижем у Земун. Пређи и чекај ме. С...“ Депешу да предаш тек онда, кад воз што путује из Беча и Пеште, стигне на новосадску станицу.

— Е, то не могу да учиним....

— А за што?

— Зато, што ме је пре неки дан земунска полиција амо протерала, рече новајлија са неким ироничним осмехом.

— Хм, хм, то не иде. Имаш право. Ал не чини ништа. Послаћу сина моје газдарице, да он то сврши. Окретан дечко. Права „салаука“... Не брини. Све ће добро бити. Кад старац добије таку депешу, он ће с вечера отићи у Земун. Тамо ће тражити пријатеља. Лађе неће бити, па тамо мора преноћити. Ми ћемо имати времена да извршимо крађу. Од тебе не тражим ништа, но да чуваш стражу. Ја ћу сам све свршити. Стари сам ја мајстор у томе. Имам све алатке за тај посао: тестере, длото, чекић, и већ друго што треба. Ти ћеш пазити на улици. Ако видиш опасност, звижни три пута. Ја ћу већ знати шта ми ваља чинити. Пристајеш ли?

— Пристајем, и тако сам „шворц ко црвени миш“. А мњачку?...

— Делићемо ортачки... Дакле, у четвртак на ноћ, да ме чекаш иза зида, преко од „сака-чесме“. Разумеш ли?

— Разумем. Баш си ти права срећа за мене.

Попише још по једну чашу вина, па онда и они одоше из каване. Кад је онај први замакао иза „барјак-цамије“, овај други застаде и некако се чудновато осмехну.

— У четвртак на ноћ.... — говорио је полако сам собом. Добро, доћи ћу.....

За тим се и он изгуби у правцу главне полиције.

У четвртак, око првог заранка, г. П..... беше необично весео. Добио је депешу, да му је пријатељ у Земуну. Спремао се да пређе тамо. Има још времена. Кад је са спремом био готов, уђе у собу један непознати човек. Та необична посета изненади г. П.....

— Ви се спремате за пут?

— То је моја ствар, осече се г. П....

— Ви сте добили мало час једну депешу од стране апотекара С...?

Г. П.... зинуо од чуда.

— Од куд ви то знате?

— То је моја ствар. И ви нећете нићи у Земун.

— Ко ми то може забранити?

— Ја!

— Ви?

— Јес ја, јер та је депеша лажна. Вас мисле лопови ноћас покрасти....

— Ко сте ви?

— Ја сам орган полицијски. Чујте ме. И тај човек исприча старцу цео план, по коме се имала крађа извршити.

— Од куд ви то све знате?

— Кад грађани спавају, полиција стоји будна, одговори орган полицијски са неким поносом и одушевљењем.

— Па шта ћемо да радимо?

— Ви ћете се сакрити у ову споредну собу. Са вама ће бити и два жандарма. Они ће кроз авлију доћи овамо. Али, предходно отидите довече лађом до Земуну, но вратите се истом натраг. Ха, ено их жандарми. Пазите, како опрезно обилазе око оградe... Лопов ће доћи око 10 сахата... Кад чујете моје звиждање са улице, ви ћете изаћи са жандармима. Они већ даље знају своју дужност. Разумете ли?

Г. П. просто није знао шта се све ово догађа. Изгледаше му у први мах као нека неверица, ал' кад је видео у авлији жандарме и кад је већ чуо њихове кораке на степеницама, онда је веровао, да је збиља све оно, што му је испричао тајни орган полицијски.

Он је учинио све по наредби полицијског органа. Отишао је у Земун и одмах се вратио. Са жандармима ушао је у споредну собу.

Тачно у 10 сахата, чу се код „сака-чесме“ неки угушени поклич.

— Ту сам, рече неко, чија се глава указа поред зида близу чесме. То беше нови ортак.

— Оде, а?

— Да боме! Него сад да одпочнемо. Треба прво спољна ова врата отворити. Ту је пијук. Само да подигнемо шарке. Ноћ је згодна. Пази каква је помрчина. Сад је баш на Саборној цркви одкуцало 10 сахата. На посао!

И једна од ових прилика даде се живо на посао. Под снажним отпором пијука, понустише спољна врата. Пролза беше слободан.

— Пазити ти на улицу, да ме ко не узнемири. Ако што приметиш, звижни три пута. Разумеш ли?

— Разумем. Вићу тачан ко сат.

И онај први уђе у двориште а за тим се преко степеница упути у собу г. П.

Шта је тамо било? Какав је тамо догађај наступио?

Да испричамо.

Лопов, ушав у прву, спаваћу собу, кресну жигицу и упали малу, воштану свећу, коју је собом понео. Светлост обасја собу. Брзо приђе орманима. И где чуда! Све беше отворено. Мора, да је старац у хитњи заборавио да закључа фијоке и ормане. Отвори прво један сандук. У мало га несвест није ухватила. У сандуку беше пуно новца. Стоји непомичан и блде у гомиле сребра и злата. На један мах чу звиждање са улице. Он ипак стоји и блде у новац.

— Добро вече господине, јекну с прага споредне собе.

Лопов се трже. Пред собом виде старог пензионера. Као да га је гром био ударно.

— Мора бити, да сте погрешили кућу. Ово је знате, моја кућа. Видим, да сте збуњени, па би сад тешко потрелили *ваш* стан, за то ће вам бити на услузи ова два пријатеља те да вам га покажу... Војим се, да ћете опет где год залутати.

На прагу се појавише и она два жандарма. Лопов поспрну, али га „девери“ прихватише и чврето везаше.

— Лаку ноћ, млади господине, повика кроз смех стари пензионер испраћајући „госта“ до степенице. Други пут пазите боље на звиждање са улице.

Лопов са жандармима изађе на улицу. Тамо спази оног свога ортака.

— Шта је то братац? повика овај.

— Лоло једна, ово је све твоје масло! Него, молим те реци ми, ко си ти?

— Ко сам? Па твој — ортак!

„Ортак“ овога лупежа био је главом — тајни агент београдске полиције Ђ....

ЛОПОВСКЕ ДОСЕТКЕ.

У моје време, децо, друкчије се то радило, а не као данас. Истина, простије али поузданије. Тако је причао чича Игњат, стари коцкар. Да чујете само, како сам ја крао сељацима дукате, а нисам их претом такнуо. Лепо, предигнем ко ништа неколико дуката, па се јадан сељо чеше и где га не сврби. Ама то беше и друго време, па и други људи. Пара доста. Где завучем руку — парá ко плевe. Било је онда и много лудих масароша. Ал' сад! Пхи! Сад мораш обући фрак, натући рукавице ако мислиш кога да опауљаш. Нов свет па нови и коцкари и лопови....

— Причај нам те твоје доживљаје, немој нам толико заветати....

— Па да причам. Као што знате, онда, у оно време, била је Управа фондова преко од — вазнесенске цркве. У тој околини и сељаци се скупљали. Нарочито је била на гласу каваница код „Динара“. Ту сам ти ја био редовна муштерија. Пијем каву и ракију и пушим на дугачку „симсију“ ко какав босански ага. Пушим и вребам тице, које могу да очерупам. Једном, примио зајам неки сељак из околине Београда и то све у злату. Мислим, да је било преко 300 дуката. Дошао још са једним другом у ту каваницу. Растурили по столу оне гомилице злата све по десет у реду на рачунају. Згодна прилика, мислим ја, па ти из далека гледам на гомиле.

— Хеј, буразеру, у овој ти је гомили девет дуката, викинем, па ударим лулом у ону гомилу. Они броје — девет.

— Анатема ти ђавола, од куд то, кад је било десет, вајкају се сељаци, па дотуре дукат на ону гомилицу и даље рачунају. Ја пушим и гледам. — Ето, како бројите! И овде је мање, рекнем, па опет ударим лулом у једну гомилу. Сељаци броје. Девет! Да пукну од јада како је то могло бити. Знају добро да су баш десет избројали, па, ето, опет мање.... Тако ја неколико пута, па мени топло. Они се и потуку између себе, ал' на мене неће да посумњају, јер сам ја далеко од стола. Па онда, нисам ни претом дотакао гомилице. Аја, на мене нико да посумња, па опет им фали по 4—5. дуката.

— А како си ти то макао?

— Како? Врло лако. Намазао сам оздо лулу катраном, па чим је метнем на гомилу, а оно се залепи дукат. Повучем за тим чибук и, као бајаги, чачкам лулу да има бољи „цуг“, а у ствари ја одленим дукат с луле и стрпам га у цеп. Тако неколико пута па мени стига. Ето, како сам ти ја радио. Није ту било као сад оволике „петљанције“. Боже сачувај. Простије али поузданије.... За ову моју работу знао је само покојни Мицко, онај, знате, што је пискарао по механима.... Бог да му душу прости. Тај је човек у прете знао све наше марифетлуке. — Један пут.... Хе, хе.... ђаволска посла....

— Причај нам, не знаш како нас то занима....

— Хоћу. Дечко, још један „чокањ“ љуте. Тако. Водем мало да се загрејем. Чисто осећам неку лакоћу кад гуцнем по коју ове благословене мученице. Дакле, слушајте. Имао сам друга, неког младића из добре куће. Мати му је држала неку велику радњу у палилули, а и он јој по мало помагао. Тај би био славан човек само да није — умро.... Кад нам нестане новаца, он ђабави из радње. Није хтео просто красти, него, онако, у вицу. У вече, кад му мајка пребројава пазар, он узме мачку, намаже јој шапе смолом, па се приближи мајци. Она сирота броји пазар и сва се у посао занела. Он се наднесе њој са оном мачком у очи па све виче: мац, мац, мац, мац, кад да је плаши. Она га тера, а он тек почне по чекмећету ударити са мачијим шапама вичући: ево мачке, сад ће да те огребе.... Мати се смеје и ненада се јадна, да је на мачијим шапама остао по који дукат јал' цванцик. И тако ми у вече славно проведемо. И пива, и вина и — свега. Дobar беше. Бог да му душу прости. Звали смо га „булдок“....

БЕЛЕШКЕ.

Криминални буџет за 1898. годину. — По Тасиним белешкама, које прате развијање криминалитета од неколико година, — у Србији се дешава годишње на 380 убиства, 150 разбојништва и на 1.500 опасних крађа, осем других кривица. Усљед велике новчане оскудице и омануле летине, ове године

бројеви криминалних случајева, по свој прилици премашиле досадање. Биће и замашан број самоубиства. Нарочито у месецима од фебруара до јула и од септембра до децембра. У Београду, може број убиства и разбојништва дотурити до 12, опасних крађа до 70, а простих и преко 150. Самоубиства ће пребацити 12. Еле, полиција ће имати пуне руке посла.

ПОТЕРА.

Станка жена Максима Стевановића, бившег касапина из Трстеника, по извршној пресуди првостеп. крушевачког суда од 1. септембра 1895. год. № 14.353. има да издржи петнајест дана затвора. Станка је отумарала негде да осујети извршење казне. Начелство крушевачког акта № 2.242 расписује потеру за њом. Пронађену спровести начелству а може и Управи града Београда с позивом на № 5.128.

Начелник округа моравског акта од 26. пр. м. Бр. 1442. доставља следеће: „Поћу између 9. и 10. фебруара, непознати лопов увукао се кроз разбијено окно на стакленим вратима куће Алексе И. Јовановића, трговца кад њега није ту било и однео му: један штофани капут полован, боје казетбраон, једну пуну кутију папира од 0.5 динара, 4 пара опанака свињских црне длаке, 1½ киле пређе сељачке, зелене и ново плаве боје и 8 цакова празних и то: 5 без марке нових и 3 половних с марком „С. М.“; то све по казивању оштећеног може вредети до 60 динара. — Сумња се да је ово учинио неки *Никола Турпић*, банаћанин. Николу треба потражити и са њим учинити шта треба по закону.

Тодор Делић и **Крета Лазић**, цигани и џамбаси, који су живели у Београду, Тошчидеру и на другим местима, окривљени за украђену кљусад Кости Петричковићу и Димитрију Лазовићу из Вранеша, Авраму Андићу и маси Саве Стошића из подунавца, побегли су из затвора начел. среза моравичког ноћу 19—20. прошлог месеца. Тодор је стар 28 год. раста средњег црномањаст, приљосав, у тесним сукненим чакширама, сукненом копорану и гуњу, фесу и опанцима. Крета је стар 26 год. висок, смеђ, пуних образа; у оделу као и Тодор само на глави има шубару. Имали су са собом три друга: Ђорђа Радосављевића, Рада Николића и Ивана Радосављевића, три жене и осмороро деце. Пронађене треба стражарно спровести Начелству округа ужичког с позивом на Бр. 2.483. или Управи града Београда на Бр. 8.266.

Вогосав Вучка Станимировића из Рибара среза хомољског, који се имао спровести суду на осуду због крађе, побегао је из притвора Начелника среза млавског 3. о. м. изјутра. Вогосав је стаса малог; сувоњав; њосав; има 27—28 година. Од одела има: беле чакшире, црно гуњче и суру шубару влашску. Пронађеног треба стражарно спровести дотичном среском начелнику с позивом на Бр. 3763.

ТРАЖЕ СЕ.

Начелник среза јадранског акта од 20. фебруара т. г. Бр. 3.333., јавља: „22. о. м. дотумарало је једно женско дете од 11 година, које вели да му је име Марија, и да је родом из Липља, среза качарског, где има оца Петра, и да је имала матер Живку, браћу Пенада, Миладина и Влајка, који су се подавили у прошлогодишњој оплави. Сад се налази на чувашу код Андрије Батинића“. Траже се њени родитељи или други сродници. О проналаску известити среског начелника с позивом на горњу нумеру или Управу гр. Београда на Бр. 5158.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА.

Тома Радмиловић, надничар, **Аврам Мандил**, калфа обућарски и **Матеја Хранисављевић**, калфа сајциски, који су били осуђени због крађа, 22. тек. м. у путу милости ослобођени су даље издржавања затвора. Ну како сваки од њих има да издржи по једну годину дана полицијског надзора, то се скреће пажња полицијским и општинским властима, да их подвргну издржану овог надзора.